

ŽUPANIJSKO NATJECANJE IZ GEOGRAFIJE 2023. GODINE

Razred ili kategorija natjecanja: ispit za 6. razred

Zaporka

--	--	--	--	--

Broj postignutih bodova ____ / 50

Potpis članova Županijskoga povjerenstva

1. _____

2. _____

Potpis članova Županijskoga povjerenstva koji su vrednovali odgovore:

_____

Mjesto i nadnevak: _____

Zadatke rješavaj prema uputi ispred svake skupine zadataka.

Za rješavanje zadataka predviđeno je 75 minuta.

Odgovori se upisuju kemijskom olovkom plavom tintom koja se ne briše. Ako se upotrebljava obična olovka ili kemijska crvene ili koje druge boje tinte (osim plave), učenik će se diskvalificirati. Pri rješavanju ispita treba primijeniti jezičnu normu hrvatskoga standardnog jezika, posebice treba poštovati pravopisna pravila o pisanju velikoga i maloga početnog slova geografskih imena. Za pisanje geografskih imena u ispitima i praktičnim radovima primjenjuju se rješenja iz *Hrvatskoga pravopisa* Instituta za hrvatski jezik i jezikoslovlje (2013.).

Odgovori učenika moraju biti čitljivo napisani pisanim slovima, jedino je u zadatcima u kojima je odgovor jedno slovo dopuštena uporaba čitljivo napisanoga velikog tiskanog slova.

Tijekom pisanja ispita ne smije se koristiti ničim osim navedenim priborom za pisanje. Ova odredba podrazumijeva da natjecatelji ne smiju kod sebe (na sebi, ispod sebe, u svojoj odjeći i slično) imati predmete koji nabilo koji način mogu dovesti u sumnju pravilnu provedbu natjecanja. Učenici se ne smiju služiti atlasom, zidnom kartom ni računalom. Kartografski i grafički prilozi nužni za rješavanje zadataka sastavni su dio ispita.

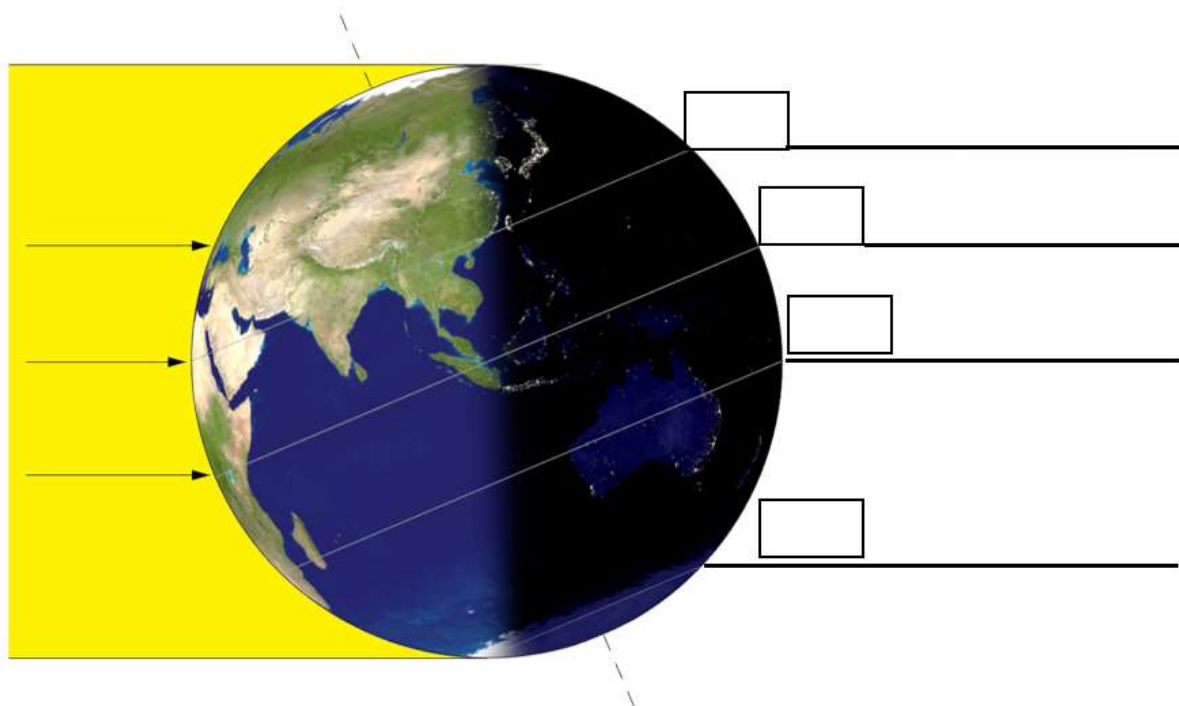
Tijekom pisanja ispita natjecatelj se može koristiti papirom formata A4 koji mu dodjeljuje Županijsko povjerenstvo i ovjerenim pečatom škole. Nakon završetka pisanja taj se papir predaje Županijskomu povjerenstvu i čuva s drugom dokumentacijom natjecatelja.

Potpuno pravilno riješeni zadatci prema uputi za rješavanje vrednuju se jednim, dvama ili trima bodovima. Netočno se riješeni zadatci, naknadno ispravljeni odgovori, odgovori napisani u zagradama i bilo koje kombinacije točnoga i netočnoga odgovora ne vrednuju.

Nakon isteka vremena za rješavanje zadataka ispit preuzima Županijsko povjerenstvo.

P
e
č
a
t

š
k
o
l
e

PRVA TRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA CRTEŽA.

1 1. Koji je položaj Zemlje prema Suncu prikazan na crtežu s obzirom na sjevernu polutku?

- a) jesenske ravnodnevice
b) ljetnoga suncostaja
c) proljetne ravnodnevice
d) zimskoga suncostaja

1 2. Na odgovarajuću crtu upiši naziv paralele na koju Sunčeve zrake padaju okomito toga dana, a u odgovarajući pravokutnik upiši stupanjsku vrijednost te paralele.

2 3. Kad se Zemlja nalazi u prikazanome položaju, u Hrvatskoj počinje _____ (upiši godišnje doba), a polarna noć će tada biti na cijelome području južno od _____ (upiši naziv paralele).

U SLJEDEĆEMU ZADATKU U PAROVIMA POJMOVA KOJI SU PODEBLJANI I ODVOJENI KOSIM CRTAMA U CIJELOSTI ZAOKRUŽI ONE POJMOVE KOJI SU TOČNI.

	2
- 4.** Ako uspoređujemo dva grada koja se nalaze na istoj paraleli, onaj grad koji se nalazi na obali ljeti će imati **višu** / **nižu** srednju dnevnu temperaturu zraka od grada koji se nalazi u unutrašnjosti kontinenta, a koji će zimi imati **višu** / **nižu** srednju dnevnu temperaturu. Obala uz koju teče hladna morska struja bit će **sušnija** / **vlažnija** u odnosu na obalu uz koju teče topla morska struja. Na smjer morskih struja najveći utjecaj imaju **dubine mora** / **stalni vjetrovi**.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

A

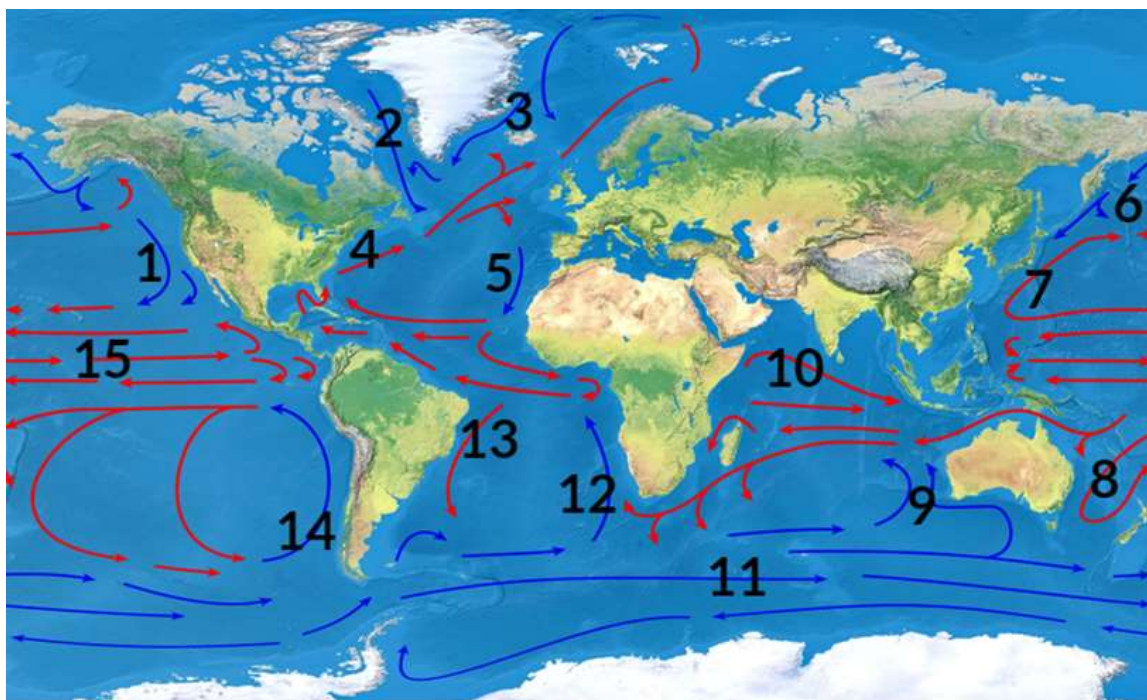
B

C

D

	1
- 5.** Naslage leda koje nastaju smrzavanjem magle ili kapljica vode na predmetima na površini tla nazivamo _____, a prikazane su na fotografiji označenoj slovom _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

3

6. a) Ime je morske struje koja utječe na klimatska obilježja pustinje Atacama

_____ struja, a na karti je označena brojem _____.

b) Ime je morske struje koja utječe na klimu najmanjega kontinenta Staroga svijeta

_____ struja, a na karti je označena brojem _____.

c) Sjevernije od sjeverne polarnice morska struja iz prethodnoga zadatka utječe na temperaturu

mora u _____ toplinskom pojasu.

U SVAKOME OD SLJEDEĆIH DVAJU ZADATAKA JEDAN JE TOČAN ODGOVOR.

ZAOKRUŽI SLOVO ISPRED TOČNOGA ODGOVORA.

1

7. Koja je od navedenih tvrdnja o stalnim vjetrovima točna?

- a) Pasati na južnoj polutki pušu od jugoistoka prema sjeverozapadu.
- b) Polarni vjetrovi na južnoj polutki pušu od sjeverozapada prema jugoistoku.
- c) Zapadni vjetrovi pušu od ekvatora prema obratnicama.
- d) Zapadni vjetrovi na sjevernoj polutki pušu od istoka prema zapadu.

	1
--	----------

8. Koja je tvrdnja o prirodnome kretanju stanovništva točna?

- a) Stopa je rodnosti broj rođenih stanovnika u jednoj godini.
- b) Slabije razvijene države uglavnom imaju visoke stope prirodnoga porasta.
- c) Države s visokom stopom prirodnoga porasta imaju veći udio staroga stanovništva.
- d) U državama s niskom stopom prirodnoga porasta provode se antinatalitetne populacijske politike.

U SLJEDEĆEMU ZADATKU POVEŽI PAROVE UPISOM SAMO JEDNOGA SLOVA NA CRTU ISPRED PONUĐENIH ODGOVORA. TRI CRTE MORAJU OSTATI PRAZNE.

	2
--	----------

9. Poveži objašnjenja s pojmovima.

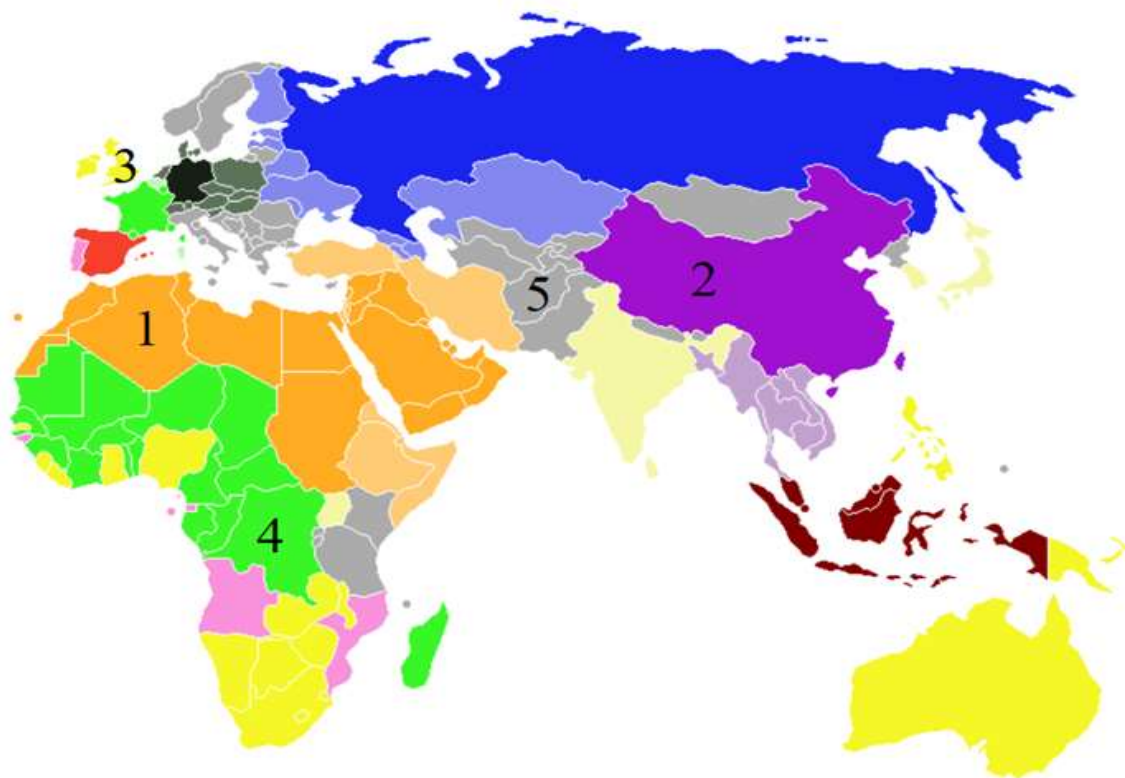
A proces povećanja udjela starijega stanovništva u ukupnome stanovništvu
određenoga područja

B smanjivanje ukupnoga broja stanovnika nekoga područja

_____ deagrarizacija   _____ depopulacija   _____ emigracija
_____ imigracija   _____ senilizacija

SLJEDEĆA DVA ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

1 10. Jezik je kojim se govori na području označenome brojem 1 _____.

1 11. Jezik je s najviše izvornih govornika _____, a prostor na kojemu se govori označen je na karti brojem _____.

U SLJEDEĆEMU ZADATKU POVEŽI POJMOVE UPISOM PRIPADAJUĆEGA SLOVA I BROJA NA SVAKU CRTU ISPRED POJMOVA U LIJEVOME STUPCU. DVA SE POJMA IZ SREDNJEGA I DVA POJMA IZ DESNOGA STUPCA NE MOGU POVEZATI.

3 12. Poveži simbol s pripadajućom religijom i vjerskom građevinom.

A budizam

B hinduizam

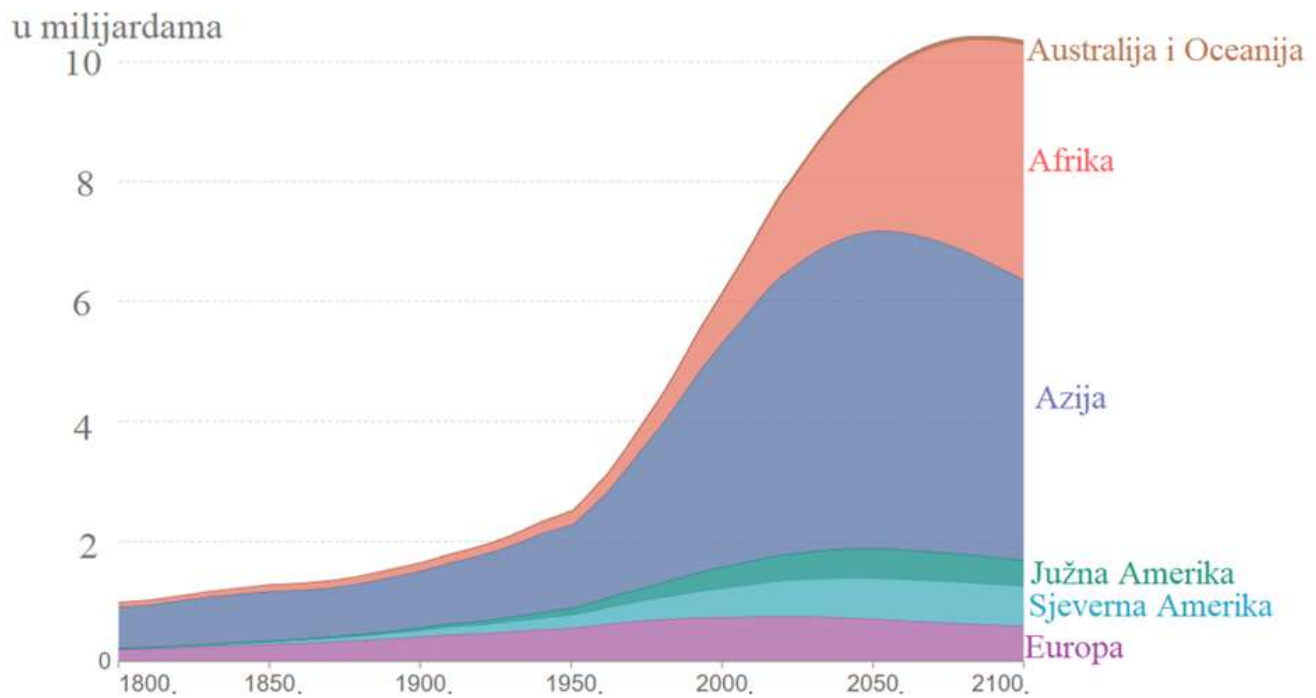
C islam

D kršćanstvo

E židovstvo

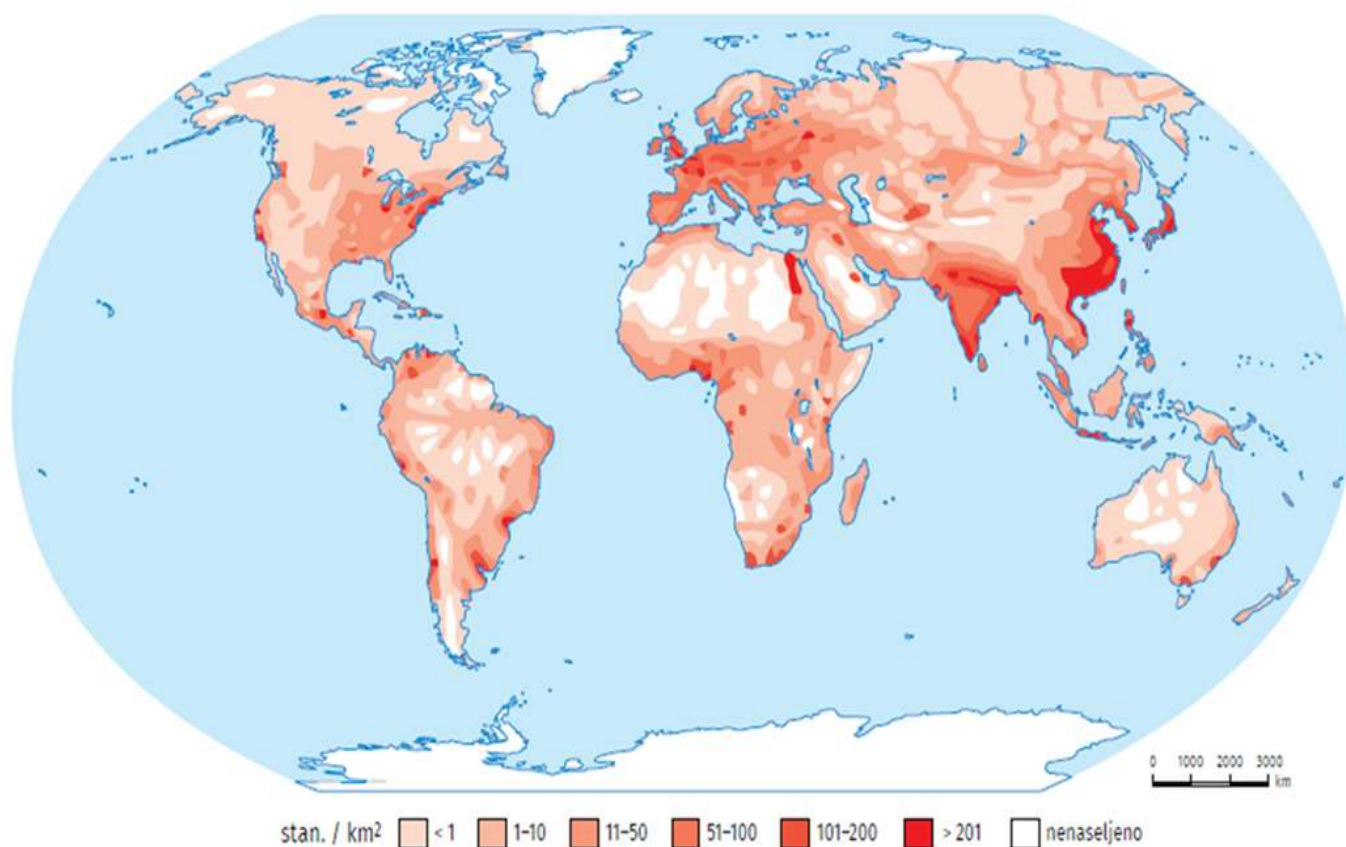
SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

2 13. Prema procjenama UN-a 2050. godine na drugome mjestu prema broju stanovnika bit će kontinent Starog svijeta čije je ime _____ i na kojemu će živjeti _____ milijardi stanovnika.

Prostor za računanje

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

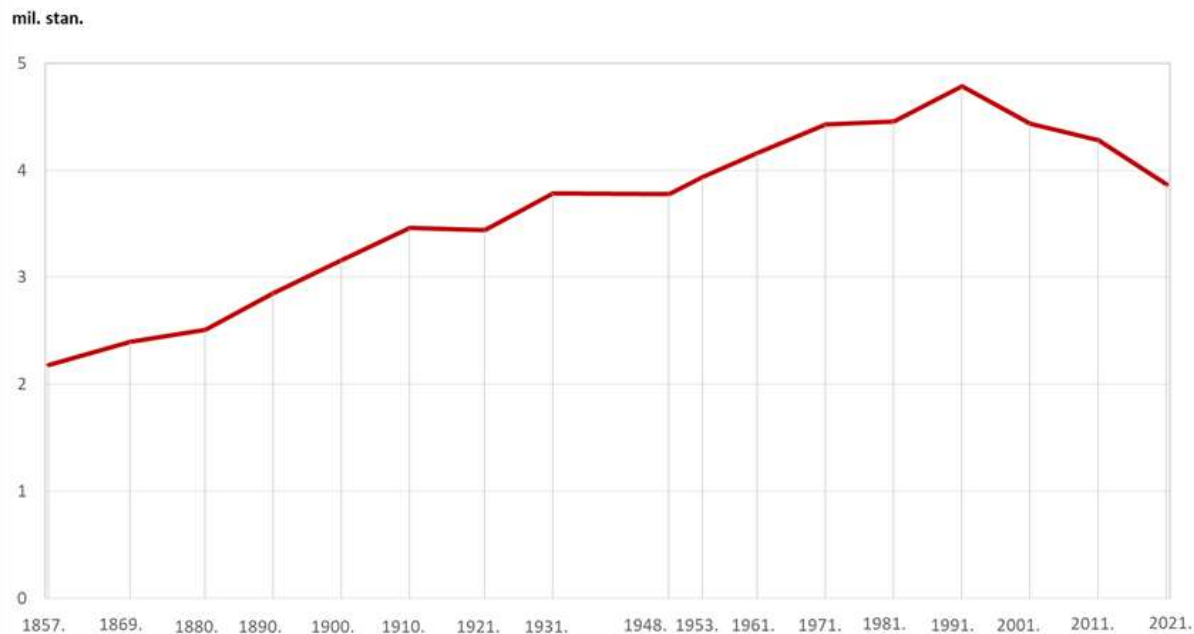

3

14. Najveći dio svjetskoga stanovništva živi na području _____ toplinskoga pojasa. Ime je kontinenta s najvećom gustoćom naseljenosti _____, a ime je najvećega područja na površini Zemlje koje je zbog nepovoljnih prirodnih uvjeta nenaseljeno _____.

SLJEDEĆA ČETIRI ZADATKA RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

1 15. U kojemu je međupopisnome razdoblju Hrvatska drugi put od kad se provode popisi stanovništva zabilježila pad broja stanovnika? _____

1 16. Broj stanovnika u Hrvatskoj do posljednjega popisa u 20. stoljeću povećao se u odnosu na prvi popis za _____.

Prostor za računanje:

1 17. Što je od navedenoga glavni uzrok smanjenja broja stanovnika Hrvatske od 1991. do 2001. godine?

a) demografska tranzicija

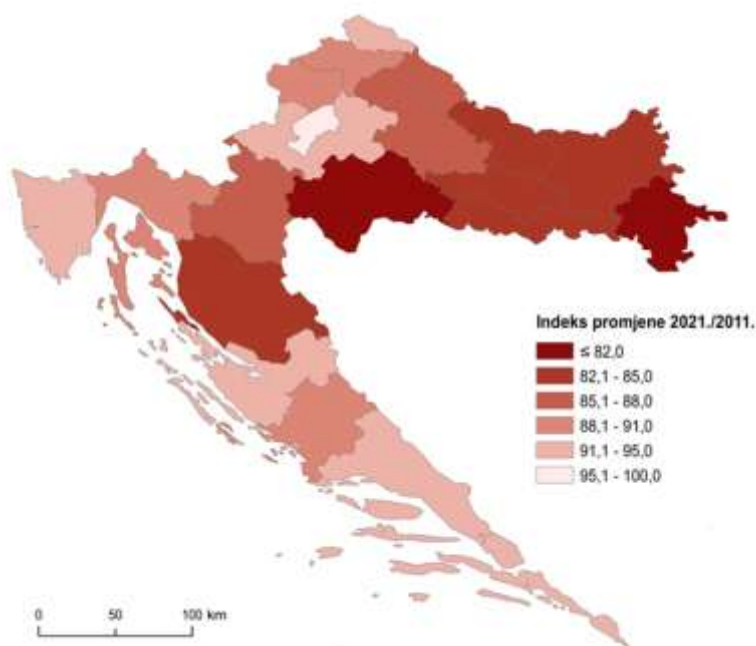
b) Domovinski rat

c) niska stopa rodности

d) niska stopa smrtnosti

1 18. U kojem je međupopisnom razdoblju Hrvatska zabilježila pad broja stanovnika ponajprije zbog intenzivne emigracije u države članice Europske unije? _____

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

1 19. Koja se od navedenih tvrdnja odnosi na priloženu kartu. *Indeks je promjene broja stanovnika promjena broja stanovnika između dvaju popisa.*

- a) Najmanji indeks promjene broja stanovnika zabilježila je Međimurska županija.
- b) Najmanji indeks promjene broja stanovnika zabilježila je Zagrebačka županija.
- c) Najveći indeks promjene broja stanovnika zabilježile su županije u Primorskoj Hrvatskoj.
- d) Najveći indeks promjene broja stanovnika zabilježile su Sisačko-moslavačka i Vukovarsko-srijemska županija.

2 20. Prema popisu stanovništva 2021. godine Šibensko-kninska županija imala je približno 96 000 stanovnika i površinu županije 3000 km². Izračunaj gustoću naseljenosti.

Prostor za računanje

Gustoća naseljenosti Šibensko-kninske županije iznosi _____.

Šibensko-kninska županija naseljena je **gušće** / **rjeđe** (zaokruži točan pojam) od hrvatskoga prosjeka.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE TABLICE.

Županija	Rođeni 2021.	Umrli 2021.
Varaždinska	1425	2764
Sisačko-moslavačka	1176	2865
Zadarska	1591	2437
Splitsko-dalmatinska	4211	6005

Prostor za računanje.

2 21. Najpovoljniju prirodnu promjenu ima _____ županija i ona iznosi _____ stanovnika.

S obzirom na prikazane podatke sve navedene županije imaju prirodnu promjenu koju nazivamo _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU POLAZNOGA TEKSTA.

Marija je iz Splita i nedavno je završila Medicinski fakultet u Zagrebu. Razmišlja bi li se vratila roditeljima u Split, ostala u Zagrebu ili možda potražila posao u nekoj od država Europe.

Trenutačno radi u Hitnoj pomoći na drugom dijelu grada i svaki dan gubi dosta vremena na putovanje.

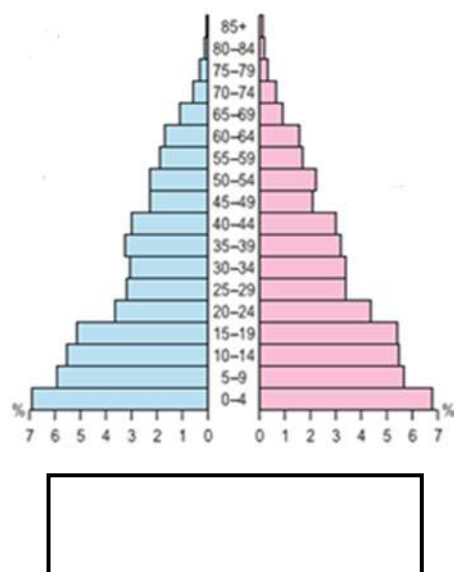
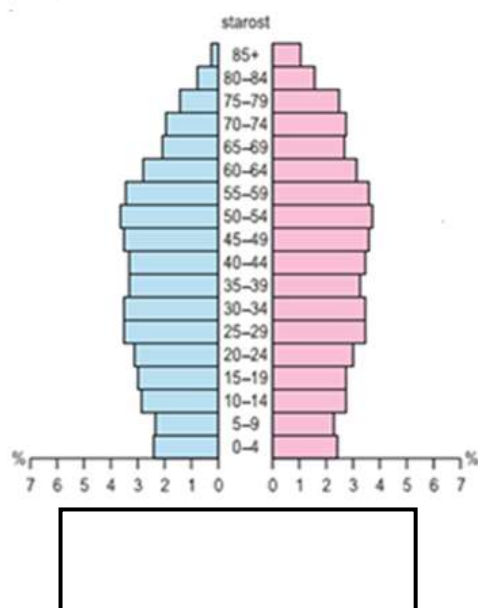
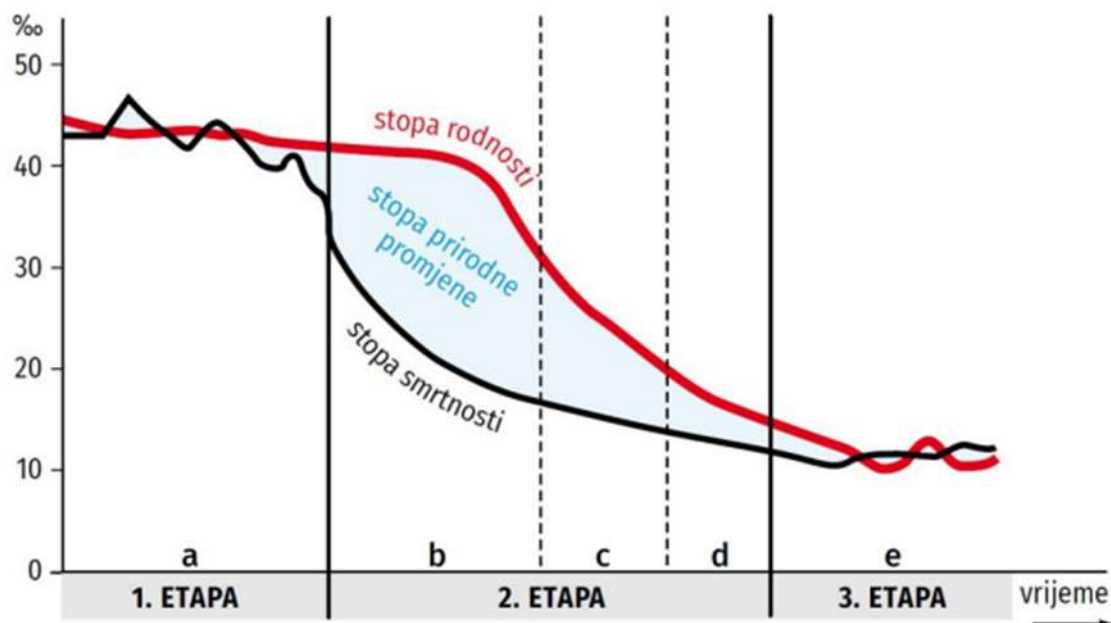
Nije zadovoljna ni s uvjetima rada ni s plaćom. Nakon razgovora s roditeljima i prijateljima odlučila je prihvatiti ponuđeno joj rado mjesto u Irskoj. Potpisala je ugovor na pet godina, dobila je željenu specijalizaciju i plaću s kojom može iznajmiti stan i ugodno živjeti. Namjera joj je nakon završetka ugovora vratiti se u Hrvatsku.

3 22. a) U tekstu se prema doseg u spominje _____ migracija.

b) U tekstu se prema trajnosti spominje _____ migracija.

c) Marija je primjer specifične migracije koja obuhvaća mlado obrazovano stanovništvo, a takvu migraciju nazivamo _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH DIJAGRAMA.

2

23. Poveži primjere biološke strukture stanovništva Hrvatske s odgovarajućom etapom

demografskoga razvoja i podetapom demografske tranzicije (prijelaza) upisujući odgovarajuće slovo i broj u pravokutnik ispod dijagrama biološke strukture.

Etape su označene brojevima, a podetape slovima.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

3

24. a) Upiši broj **1** u prostor države u koju je u drugoj polovici 20. stoljeća emigriralo najviše Hrvata na privremeni rad.

Ime je te države _____.

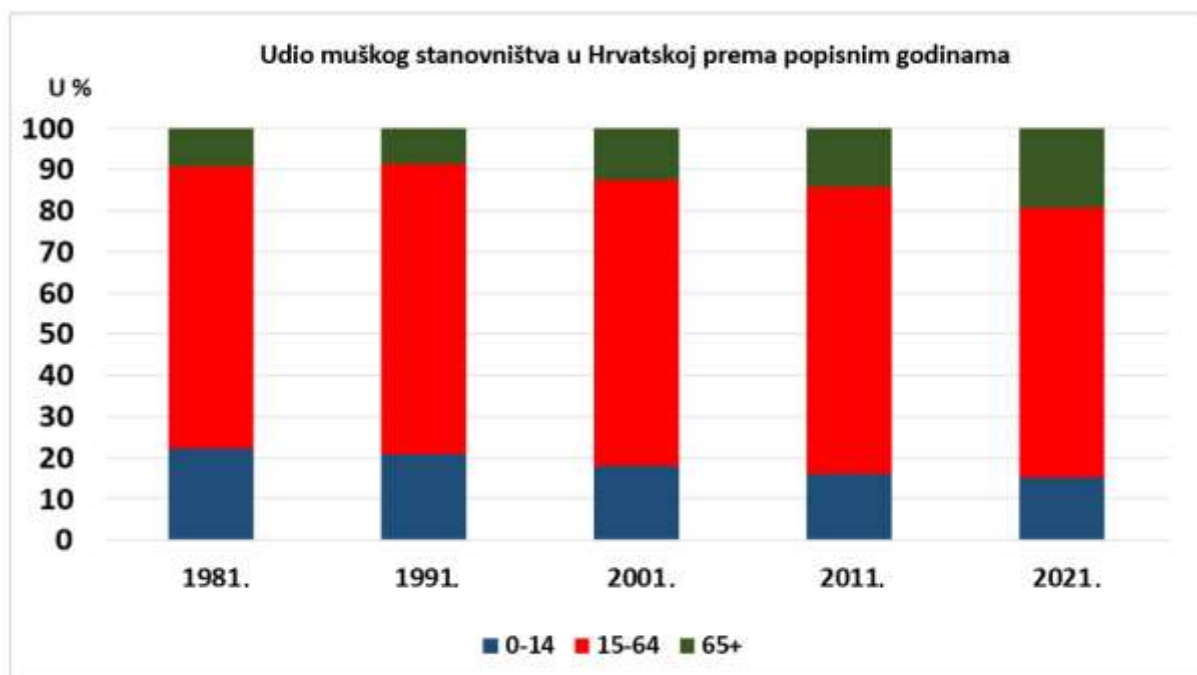
b) Upiši broj **2** u prostor države na karti u kojoj žive moliški Hrvati. Ime je te države _____.

c) Upiši broj **3** u prostor višenacionalne države u kojoj su Hrvati konstitutivan (državotvoran) narod.

Ime je te države _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

Prostor za računanje.

1

25. Najmanji udio zreloga muškog stanovništva Hrvatske prema popisnim godinama zabilježen je _____ godine i iznosi _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

	2
--	---

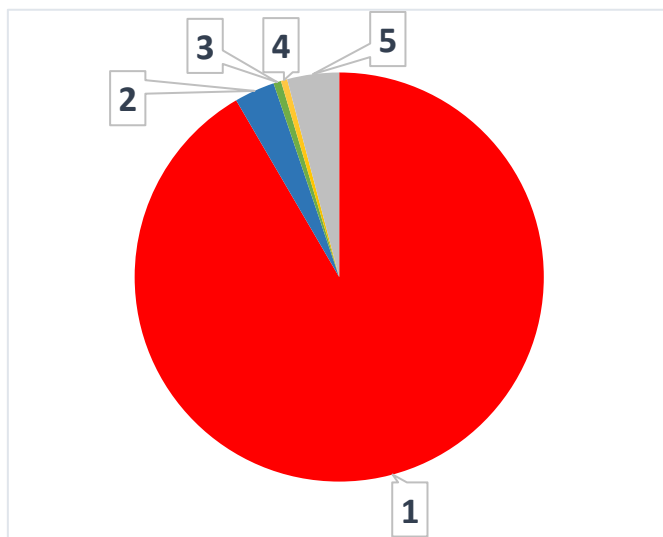
26. a) Udio bošnjačke nacionalne manjine na strukturnome je krugu označen brojem

_____.

U sljedećemu dijelu zadatka zaokruži slovo ispred točnoga odgovora.

b) Prema popisu stanovništva 2021. godine u kojoj od navedenih upravnih jedinica živi najveći broj pripadnika bošnjačke nacionalne manjine?

- a) u Istarskoj županiji
- b) u Gradu Zagrebu
- c) u Primorsko-goranskoj županiji

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENIH FOTOGRAFIJA.

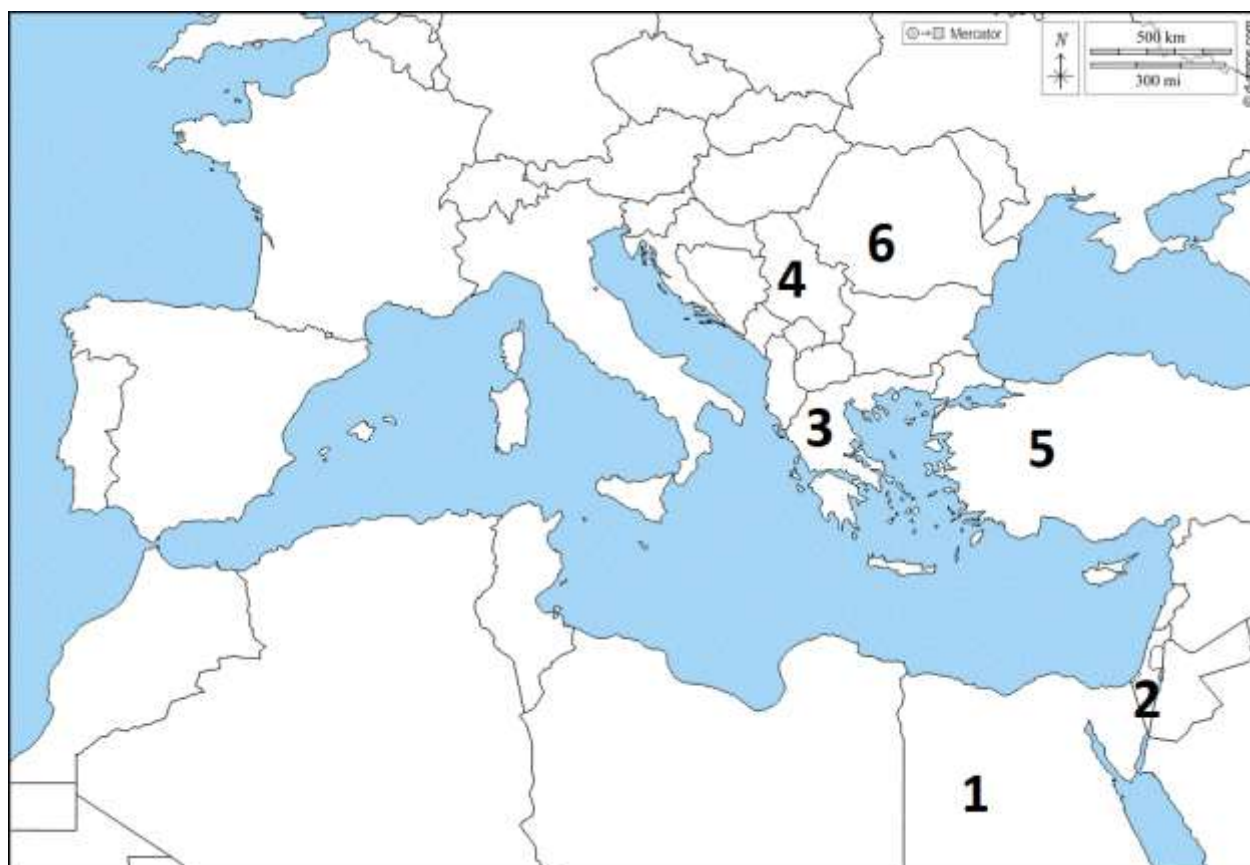

	1
--	---

27. Posljedicu depopulacijskoga demografskoga i prostornoga procesa prikazanoga na fotografijama nazivamo _____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENE GEOGRAFSKE KARTE.

U sljedećemu zadatku poveži pojmove upisivanjem jednoga slova iz desnoga stupca i jednoga broja s karte na svaku crtu ispred pojmova u lijevome stupcu. Dva se pojama iz desnoga stupca i dva broja s karte ne mogu povezati.

28. Poveži pismo s njegovim nazivom i državom u kojoj je to službeno pismo.

_____ hebrejsko pismo

_____ grčko pismo

_____ ćirilica

_____ arapsko pismo

A) Ἑωσφόρος

B) עִבְרִי אֱלֹהֵי בֵּית

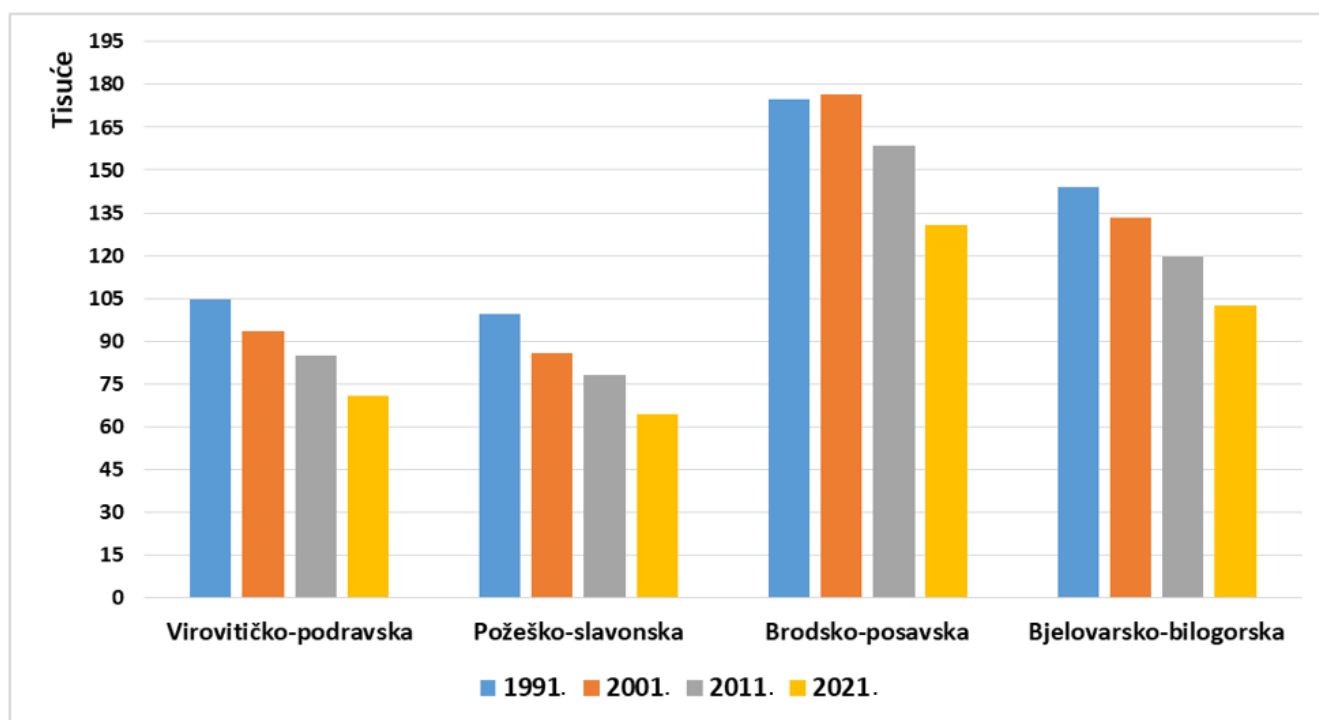
C) 汉语漢語

D) Кириллица

E) الْأَبْجَدِيَّة الْعَرَبِيَّة

F) sretno

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA I GEOGRAFSKE KARTE.

Prostor za računanje.

1 29. Županija s najvećim apsolutnim padom broja stanovnika od 1991. – 2021. godine je

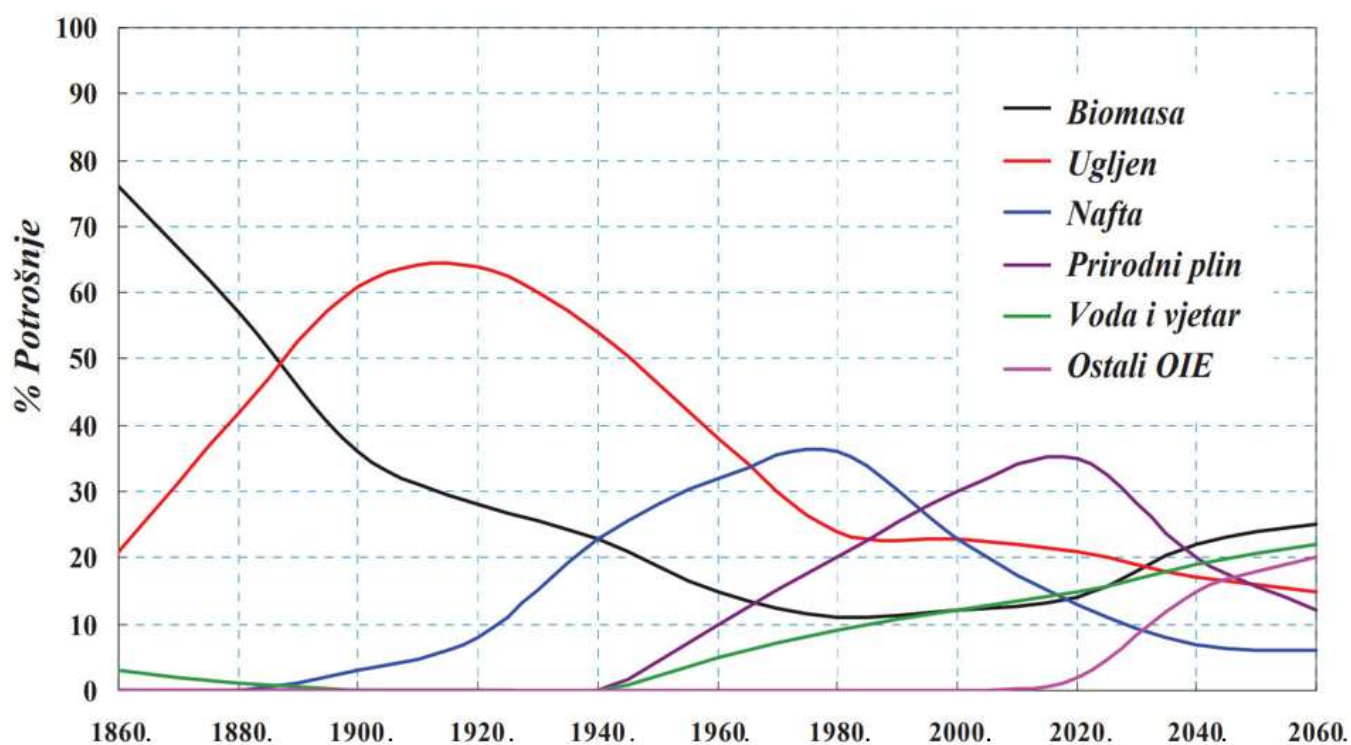
_____ županija.

Na priloženoj karti ta je županija označena brojem

_____.

SLJEDEĆI ZADATAK RIJEŠI S POMOĆU PRILOŽENOGA DIJAGRAMA.

2

30. Koje se dvije od navedenih tvrdnja odnose na priloženi dijagram?

- a) Izvori su energije koji će se najviše koristiti 2060. godine biomasa i voda i vjetar.
- b) Najveću potrošnju 1980. godine imao je ugljen.
- c) Od 1860. godine do početka 21. stoljeća najveći pad potrošnje zabilježio je prirodni plin.
- d) Tijekom 19. i u prvoj polovici 20. stoljeća najveći udio u potrošnji imali su neobnovljivi izvori energije.
- e) Najveći udio u potrošnji energije danas još uvijek ima nafta.